

2026-07-16
UD2026/11188**Utrikesdepartementet**Kommerskollegium
Box 6803
113 86 Stockholm

Uppdrag till Kommerskollegium att lämna ett detaljerat utlåtande enligt direktiv (EU) 2015/1535 avseende Polens lagförslag om reglering av tobaksfria nikotinprodukter

Regeringens beslut

Regeringen ger Kommerskollegium i uppdrag att till Europeiska kommissionen överlämna följande detaljerade utlåtande enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, gällande Polens förslag till lag om ändring av lagen om skydd av hälsan mot följderna av konsumtion av tobak och tobaksvaror.

Sveriges detaljerade utlåtande

Den fria marknadens principer om fri rörlighet för varor är ett kärnvärde för den svenska regeringen. Regeringen följer och bevakar aktivt förslag och förhandlingar på internationell och EU-nivå som påverkar den fria rörligheten för tobaksfria nikotinprodukter och förutsättningarna för global handel. Regeringen ser också med oro på att den fria rörligheten påverkas negativt när enskilda medlemsländer inför begränsningar som har verkan på tobaksfria nikotinprodukter.

Polen föreslår att det ska vara förbjudet att släppa ut nya nikotininnehållande produkter på marknaden som inte är tobaksvaror eller tobaksrelaterade produkter. Enligt lagförslaget görs undantag för produkter som kan klassificeras som läkemedel, medicintekniska produkter eller livsmedel. Mot bakgrund av förbudets utformning samt de undantag som föreslås, är regeringens bedömning att regleringen i praktiken kan leda till ett de facto-förbud mot försäljning av nya produkter som innehåller nikotin.

cow
30

Vidare anges att en nikotinpåse inte får innehålla några ingredienser som ger en annan doft eller smak än tobak. Detta är en långtgående begränsning då det är ovanligt att tobaksfria nikotinprodukter har smak av tobak.

Lagförslaget innehåller således flera bestämmelser som påverkar gränsöverskridande handel med varor. Dessa åtgärder utgör inskränkningar i den fria rörligheten för varor, vilket riskerar att strida mot EUF-fördragets grundläggande bestämmelser.

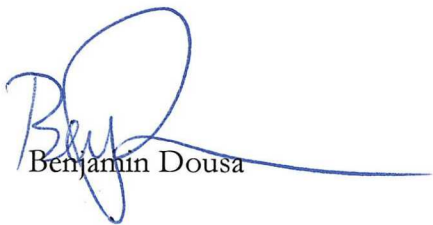
Cigaretter och röktoak utgör en större hälsofara än tobaksfria nikotinprodukter. Enligt OECD är rökning den enskilt viktigaste orsaken till flertalet sjukdomar såsom vissa former av cancer, hjärtattacker och stroke. Inom OECD är lungcancer den främsta orsaken till cancermortalitet och rökning utgör den främsta riskfaktorn för lungcancer. Samtidigt som andelen svenska män äldre än 15 år som röker dagligen uppgår till 5,9 procent och är signifikant lägre jämfört med genomsnittet i EU om 22,3 procent är också det åldersjusterade standardiserade dödstalet för lungcancer per 100 000 invånare i Sverige bland män, om 33,1, betydligt lägre än EU-genomsnittet om 69,9, enligt Eurostat. I den mån tobaksfria nikotinprodukter ersätter konsumtion av cigaretter bedömer den svenska regeringen att det ur ett folkhälsoperspektiv är en positiv utveckling. Därmed kan den typ av begränsningar som föreslås i lagförslaget riskera att leda till negativa folkhälsokonsekvenser.

Polen har motiverat förslaget mot bakgrund av intresset att skydda människors hälsa. Det framgår av rättspraxis att när det finns osäkerhet om en produkts farlighet kan medlemsländerna i avsaknad av harmonisering bestämma hur långt de vill gå för att säkerställa skyddet för hälsa. Detta måste dock ske med beaktande av proportionalitetsprincipen. Inom ramen för en proportionalitetsbedömning måste det gå att bevisa att den skyddande effekt man vill uppnå inte kan uppnås på ett annat mindre ingripande eller handelshindrande sätt. Polen redogör i sin anmälan för att människor i åldern 13–20 år som brukar nikotinpåsar föredrar andra smaker framför tobakssmak och att det utgör grund för att endast produkter med doft eller smak av tobak ska vara tillåtna på marknaden. Polen har dock inte inom ramen för anmälningsärendet redogjort för varför andra mindre ingripande och handelshindrande åtgärder, såsom skärpta ålderskontroller, inte skulle vara tillräckliga för att uppnå det syfte som regleringen eftersträvar.

Ärendet

Den 5 maj 2026 anmälde Polen ett utkast till lag om ändring av lagen om skydd av hälsan mot följderna av konsumtion av tobak och tobaksvaror, enligt förfarandet i Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2015/1535. Anmälan tilldelades anmälningsnummer 2026/223/PL.

På regeringens vägnar

Benjamin Dousa

Johanna Nyman

Kopia till

Statsrådsberedningen EUR, EU CRP1

Utrikesdepartementet EUNA

Socialdepartementet HC

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet DL, JL